110 54-8.1 Fol 50

Boriskus Trascus.

Parentation

1824.

STOCKHOLMS
* Stads Bibliotek *

WERNERSKA
SAMLINGARNA

Borikkus Trascus.

Parentation och Liturgi

öfver

Det urgamla Hocus Pocus,

eller

De magiske Spelarne.

STOCKHOLM,
tryckt i MARQUARDSKA Boktryckeriet, 1824.

1824

Första Sången.

— his saltum accumulem donis & fungarinam muncre. MARO.

Det kom för många år se'n hit till hufvudsta'n,
En lång och svartlagd munk, Herr Trask, en Fransiskan,
Men mörk illuminat; — fast icke iklädd drägten:
Jag nyligen har gjort den vigtiga upptäckten
Han väckte döda upp; — dock ej på ljusa da'n —
Ty det lär ej gå ann. — Vår visdoms charlatan,
Den stund han icke åt och sof, som han var van,
Såg andesyner plumt med Bileamska secten *).

*) Observeras att *Bileamiterne* i många delar öfverensstämde med *Swedenborgska Andesvärmeriet*, men skillde sig derifrån genom en grof pöbelaktighet och *fanatiskt qväkeri*, hvarföre den såkallade *Nya* men i sig sjelf *gamla* secten, uppfunnen af Skomakaren Böhme i Görlitz och Fox i England,

(Läs P—K—S tryckta dram *), som dock förböds gu-nås,
Der ser ni ritualn, hvar broder i sitt bås —
Är detta lof ej nog för sektens hjeltedater,
Så läs den qvicka farce, som väckte allas skratt,
När den vid munkbron gafs, mot svärmeri't; hvad spratt!
På Stenborgs lifliga och comiska theater.
Nog sagdt, på denna tid — det till historien hör,
Guldmakeri't det fick sin egen controllör, **)
Sin andeskådare med bryllor på röd näsa,
Sin Bibliotekar som knappast kunde läsa ***)

---

hvilka utmärkt sig och gjort sig föraktlige genom omedelbara ingifvelser och uppenbarelser, ett invärtes ljus samt löjliga och falska underverk, hvilka alla misslyckades, såsom då H:r C—n ville gå på vattnet vid Nacka men — *sönk*, för det som han sade, och åskådarne icke — *trodde*. Swedenborgianismen är visserligen äfven svärmisk, men i grunden icke magisk och icke illuminatisk, utan en fin, raffinerad deisme och naturalisme, en par grader öfver den crassa socianismen och rå materialismen.

*) Man kunde utan fara utsätta författarens namn, ty det står, om man rätt minns, på sjelfva titelbladet, tryckt på 80:talet här i Stockholm; men af vördnad för detta verkligen stora Geni, fruktar man dermed, tillräfventyrs, att såra dess delicatess. Nog af piecen är träffande i sitt slag, och ett mästerstycke af qvickhet. — Ett starkt bevis derpå vore det, om det är sant, som ryktet sagt, att den ur vissa Ordensskäl blifvit förbuden att uppföras.

**) Hr Str—b—g förut Gesäll, — uppdragen af E. R:

***) Hr C—n, förut Knappmakare-Gesäll.

Theosofin steg upp, predikades med nit,
Mysteriöst likväl, i mjugg, men dock med flit;
Tro ej det rådligt är den saken persifflera;
Utvisslas då så lätt en rätt Bileamit?
Han i hvad tid som hellst skall till och med florera,
Blott först han lägger ann sin Görlitzska habit.
Han blir idealist; snart skall han nu förtrolla
Var mathematisk lärd, hvar zifferkarl till nolla:
Sceptiken allt förmår. I glas och i metall.
Vår Trask var underbar; han länge prisas skall.
Han svettades dock mest, ty värr, för magnetismen,
Ty hur man honom gned och kittlade, han hannt
Dock aldrig till den grad, att rätt bli clairvoyant,
Ty han var alltför trög och böjd för qvietismen—
Fastän, som magus, snäll; men dock man honom fann
Att drömma alltför platt uti somnambulismen,
Ty om man drömmer lögn bör den dock låta sann.
Magien var hans sak och nya martinismen —
Ett namn som blifvit skänkt åt Swedenborgs system,
Så jättelikt och stort för nya platonismen
Som skulle det fått lif af sjelfva polyfem.
Känn först dess colorit, dock efter Kellgrens charta,
Och fyrkanterna der, de hvita och de svarta —
Känn det, så löser ni snart hvarje mörkt problem:
Han var dock ett geni, den gubben med peruken,
Han såg allt hvad han trott, och trodde hvad han såg,
Och som Cartusian bland idel virflar låg; —
Vår man, att andar se, kröp till och med på buken,
Då han i mörkret kom från klubben något sent,
Nog knäckt, ty dagens ljus han sällan fann nog rent;
Han många syner såg, med rännstenssmuts bestruken,
Och mången brandvakts ro, bland spöken som han

ment,

Han deladé i lugn och sittande på huken,
Stödd ofta mot ett hörn, en vägg, ett trädgårdsplank,
Och idel vålna'r såg, som nattetid slå dank.
Stor sak — hos store män om småfel blir ej fråga —
Nog af han spöken såg kring alla gator tåga;
Han kunde hafva rätt, jag tror att sjelfva fan
Gjort caprioler nog, ibland kring hela sta'n. —
Men kommen var den stund, som inseglet fått trycka,
Ja Salomos sigill — på all den hemlighet
Vår Magus nånsin ägt. Det spel ej mången vet
Då redan var i gång, och — mannen gjorde lycka.
Hör på; — en matador af rosenkröjsparti
Som efter jordgods gräft ej långt från krogen Riga,*)
Djupt under svarta hvalf, med rökverk och magi,
Vid matta eldsken der, demoner att bekriga,
Som höllo skatten qvar, ja bodde deruti —
Naturligt, — Plutos magt den ej så lätt ger sviga,
Förr'n matadorn trädt in i kretsen med sin staf,
Klädd i en grön talar med hocus-pokus-tecken.
Dödskallar med hvad mer, och cabbala i vecken,
Då på dess skuldra höjd en korp sin vishet gaf.
Arabiskt glosbokslärd, man räknar ögonblecken —
Besvärjningen gick raskt, och efter väderstrecken;
Här togs vår magus in med sin teosofi.
Men fyndet? — det slog felt, af brist på teori? —
Säg snarare praktik — man hade glömt att viga
Nog diaboliskt in med full ceremoni
En af adepterne som aldrig lärt att tiga. —

---

*) Hette så den tiden man der söp.

Se'n såg man matadorn, hvad charlataneri! —
Vid det vår magus stod och spelte starkt på giga;
Ja, det är verkligt sant, och icke skalkeri.
Likt sjelfva Bileam, sågs för hin håle niga
Att drifva honom ut ur nådig herrens piga,
Se'n hon, lekamligt nog, först sökt kurerad bli,
Men fåfängt. — Hon försvann, men på hvad sätt? allt nog,
Tro ej hvad Magus sagt, att fanden henne tog,
Nej Trask i hemlighet, och för att dölja nesan,
Af en misslyckad bragd, så plumpt på andars fält;
Med allt sitt pick och pack och jungfrun öfver Bält,
Han hufvudstupa tvangs att företaga resan.
Den gick med andefart, om ni begriper den?
Med goliatska språng. Vår magus kom igen,
Dess liga inom lands straxt saknade sufflörer
Förspelet af en dram, som tragisk blef till slut;
Den slöts år nittitu; se, derpå geck det ut;
Det spelet ägt en mängd af skickliga aktörer;
Och pjesen gafs på nytt så prägtigt som förut.
Det första fynd var gjordt re'n af den Visa Stenen;
Den tiden drog ock starkt en hemlig finsk magnet.
Man byggde sina tjäll i all endrägtighet,
Och satte, sades det, sjelf Salomo på benen,
Nu Gustaf borta var. — Han föll, som hvar man vet;
Med honom flydde ock allt hat emot det platta;
Ty han lät folket fritt åt dumheten få skratta.
En gravitetisk, djup och sträf och dyster ton,
En dryg och mystisk mine, tog in vår region;
Vår svarta man nu fritt for af och ann i gåle,
Dref ofta djeflar ut, men spelte sjelf hin håle. —
En dag vår Trask i mjugg för sin märkvärdighet,

Som magernäs patron blef helsad, som man vet;
Ur kammartjenarns skrubb, bland blanksmörjskarafiner,
Med fällda ögonlock och andaktsspända miner,
Drogs fram inför hans nåd i djupsta ödmjukhet.
Det hör till taflans pragt och denna sects försköning,
Att den ock skuggor får. — Trask, sade knesen, ack!
"Jag har ej glömt min vän, att ni förtjent belöning,
"Se här min börs; — Ni kan ju alla spel och schack?
"Plumpt vann ni i Paris vid korsikanerns kröning,
"Blif advokat för fän, och hierark för pack,
"Blif påfve om ni vill! blott öka hopens dröning,
"Den höga dumhetens, låts dröna sjelf; — en fröning
"Det blir för oss min vän till Magtens paradis,
"Så Polskt som vi den ha, och på Sarmatiskt vis,
"Far fort, det är ert kall, — kryp om ni vill på magen,
"Träng in med dolk och knif, pistoler, gift och plit,
"Hvar helst ni blir befald och var en ertz Jesvit,
"Besinna blott att ej er plan kan tåla dagen,
"Ni måste spela rol'n af from Israelit, —
"Turk, jude, caraib för öfrigt; hör ej hit,
"Vet, hopen vill bedras; den skall ock bli bedragen;
"Köp, sälj hvart enda lif som står emot ert nit.
"Vet att illuminat, att jacobin ej vore
"Mer till, om ej som masq för dessa jordens store
"Som Cromwellslikt i skygd af skrymtarns religion
"Lärt röfva spirors magt i fallet af en thron,
"Ni magus är, af grund, ni kan de fästen *mura*,
"Der man vid färgadt sken i gycklets cirklar går,
"Från grad till grad och se'n på samma ruta står,
"En löjligt utprydd narr bland vännerne som lura
"Att ännu störta den som qvar vid styret satt,
"Att smussla piecer bort och göra kungen man,

"Så dela magtens rof och från arabens öken,
"Bli rik som Salomo, då han dess drottning rört,
"Få slafvar, apor, guld, och pack som går i töcken,
"Då i ett styckadt land, hvars frihet man förstört,
"Man trampar utan gräns den hop som man förfört.
"Mitt tal ej annat kan än falla er i tycket,
"Farväl, mins dessa ord, min vän, de säga mycket,"
Han slöt — men hvem var stolt om ej vår magus, säg?
Med en slags furstlig blick han log och gick sin väg;
Men han tillägga bordt det höga ljusets broder,
Hvad härar man förstört, af hjelteblod hvad floder
Man gjutit allt från dig, du ädle Bonde-Jarl; —
Den store Engelbrecht, till hjeltekungen Carl.
Sist dens, hvars stod blef rest, bland konungars i Norden,
Kung Gustafs; för att se hur han besegrad var,
Grymt af den Hydras agg, som sjelf han krossat har,
Som kränkt allt hvad hans bröst kändt heligast på jorden, —
Allt hvad han kärast lagdt uti sitt folks försvar;
Men ädelt på sin graf är han begråten vorden;
Hur skönt man hjeltens dygd i minnets tempel bar.
Väl dem som folkets svett och blod betalat har,
Att stödja thronens magt, och lagarnas bereda;
Och att upplysa det, men ej att det förleda —
Hvad äras skörd för dem hos trogna bröst står qvar!
Med frihetens triumf igenom seklers dagar,
Med sanningens en dag, som alla brott uppdagar, —
Och som med hjeltars dom till efterverlden går.
På fordna fästens grus än Sveas lejon står,
Och ser med dyster blick på härjningen af tiden,

Ser Tapperhetens harm, — ser Äreminnets tår —
Der med cypress i hand de kransa pyramiden;
Men ryter det en gång — J mager flykten strax,
Ty all er kraft och konst då smälter bort som vax.
Går lejonet på jagt, då ve er, rädda hjortar,
Men snillet öppna skall det sanna ljusets portar.
Jesuiten, lik en orm, som kröp i magers spår,
Ja hvar illuminat, som förr förmörkat verlden,
Skall rysa när han ser den sista helfvit'sfärden,
Då stora Räfvens lik sin balsamering får. —
Vår magus verksam var; och så de fallit korten,
Att ruterkneckt var pamp, då alla sade pass!
Sen kom en elak dvärg, pedantiskt klok och hvass,
Men Trask var likafullt spion på hela orten —
Han fjäskade och sprang, han kände väl sin färg,
Förrådde vän och bror och lög som Sqvallerberg,
Den satans bytingen från stora Ufvens rike,
Hvars prat att skända folk än aldrig ägt sin like,
Och som i otid vis, den sats bland vargar lärt,
Att blindt verkställa allt — allt krossa, allting sluka,
Galimathias sjelf; hans nåd fann ofta värdt,
Att denna grymma fjäsk, som lydigt verktyg bruka,
Hvar ulf har den princip, — blott allt blir väl för-
tärdt,
Så bryr man sig ej mer om det som var beskärdt
Att sparas, såsom godt och rätt för menskligheten.
Hvem ett så dristigt hopp, har trots tyranner närt,
Att men'skans första pligt, den är rättrådigheten? —
Vår magus spridde ut bland både folk ock pack,
Hvad junker Sqvallerberg ej hant med allt sitt snack,
Han fridens tempel såg, det sanna ljusets hydda,
Och svor att krossa den, som Himlen tycktes skydda,

Hvad i en magisk själ, en dygdens apostat
Kan hatas mer än hon? Det sannas blinda hat. —
Det svär att krossa dem som offrat sig åt ljuset,
Det slocknar, tror man då, och dör med dem i gruset.
Herr Magus, vet likväl, ni spelar högt parti,
Och schacka hur ni vill till slut ni matt skall bli.

Andra Sången.

Salvete sinere, — Animæque, — Umbraque.
MARO.

Vid Liturgiens namn, J furier eldsjön tömmen! —
I eder glädjes svalg, sen nya påfvedömmen!
Tyranners jernthron sen! — Vid magers likfärdssång
Sen tusen vålnars skock Jesuiter, nattens vänner,
Beväpnade från er med dolk mot ljusets svänner,
Vid Bonde-Drottens graf de svärja på en gång,
Att störta i hans fall hvar frihetsvän i Norden,
Som tror att mandom bör försvara Svenska jorden —
Som åtrår äran än af Rikets fordna stat,
Der jorden, fri och huld, af tappra hjeltar plöjdes
Och bar Ett Enda stånd, som med sin lott förnöjdes,
Och räckte segrens svärd åt hvarje god soldat —
Att — man bör taga Lag af segrarna allena,
Om hjelten fela kan, hans uppsåt voro rena —
Att folkets fria rätt i Lagens helgd består,
Då af Monarkens magt sitt majestät den får;
Så tänkte Manhems folk i fordomtimmas dagar,
Då det med svärd i hand gaf andra folkslag lagar,
Stort handlade det då; — hur har det handlat se'n? —
Ett lika redligt folk än stödjer hjeltars troner,
Forblanda ej dess stam, jag ber, med hvar och en

Af magernas parti och klubbarnes patroner,
Betala dem contant — i galga och i gren,
Häng upp förrädare, för fan! och dränk pultroner;*)
Germanerne så gjort, och fädrens äldsta stam
Från Inda Thyrsis land och Ymejättens skogar,
Som hunnit till vår Nord från Imaberget fram, —
Från Schytiens Taurid, med fridens segerflam,
Att röja Sveas fält, och göra svärd till plogar.
Än allt från hedentid hon oinkräktad var —
Och sin sjelfständighet, likt polens stjerna bar,
Hvar redlig Svensk är född just af det ägta blodet,
Om han för stora värf än ej förlorat modet, —
Bär han, med stålsatt bröst, för äran samma hjelm?
Och är det tecknet än på Lejon-kronans vänner;
Hvad båtar cask, karpus, calotten på en skälm —
Som sålt sitt fosterland, och dräpt dess tappra svänner?

Herr Magus, mig förlåt, ni fick en satans släng, —
Men under liturgin, ni vet, så var man sträng.
Knappt Vasa lagts i graf, så blåste troll i hornet,
Partiets hufvudmän; — och Eric satts i tornet;
Gud, hvilket svekfullt våld? — hvad blef det af hans stam? —

Den ädle Gustaf dör långt i Siberiens öcken,
I landsflykt, utan skygd, betäckt af ödets töcken; —
Magin satt ganska qväst af Carlars lejonram,
Och snusade, i mjugg, och spelte endast Dam —
Men tog sig upp igen — gaf Fredrichshallska stöten.
Då blef en herrlig dag för ulfvarna bland nöten! —

*) Tacitus intygar detta.

Så går det, då hvart fä blir tamdt att oket dra,
Så smider slafven sjelf den boja han skall ha.
Lars, Olle, Sven och Mats försilfra sina händer,
Och skrika marknadslikt och sälja thron och länder,
Stolt magernes parti sin hela framgång vann,
Och Trask går samma stråt, man krusar för hvarann,
Blott man kan slita band, som dygd och trohet danat,
Som frihet helgat har, som ärans lagar anat.
Men frukten blott den färd, sist sorgligt väntar er,
Då stora Räfvens lik en lukt ifrån sig ger, —
J mager, bäfven då när spelet är till ända,
Karnaljer, hvilka brott? — mot afgrunden sen ner,
Den store Magus der, på er schackmatt skall sända, —
Och via torrida, så distilera; tända
Essentielågan upp, då trollen blifva brända,
Som blod och tårar förr ur nödens kalkar slekt,
Likt nektar, då dess bröst vid sakta eld de stekt. —
En gång, Herr Magus, blir er Terminus fatalis,
Min Liturgi det spår; jag er i harnesk bragt,
Men det ej hjelpas kan, det sker som jag er sagt, —
Ert dödkött gnidas skall med lapis infernalis.
Ack mins ni ruterkneckt? — Hur från den stora pöln
Ett väldigt marsvin kom och bet sig fast i köln,
Och följde lyckans vind i stora segelfarten; —
Det seglades rätt starkt, men hafsdjur af den arten,
De hugga med sin tand snart här och der ett hål;
Ett dylikt nidingsverk ett skepp i storm ej tål,
Det kränger, går på sned, och väderdrifs som satan,

*) En hög Magus den tiden, som svek sin Konung, spionerade dess vänner och förrådde ett ädelt för ridderlig trohet kändt förbund, hvars ed han sjelf svurit åt Konungathronens fiender.

Från Sveaborg till Bält, från Rogervik till Ratan,
Och sina bröder lik, han sjelf som Magus halp
Att i en salig stund den stora skutan stalp;
Det fägnar er Herr Trask, som lärt Jesviterspelen
Att ruinera allt, men ej att rätta felen;
Nej pass! — nog gick det så, men säg hur skall det bli?
Ni än, likt Bonapart, ej fått den bästa delen,
Som ni mest trälat för, ett andligt tyranni —
Despoters stora mål, den gamla idealen,
Att styra genom svek och magt hos feodalen.
Den stora Räfven då? så mägtig och så hög,
Så ahndryg, tjock och stark, som lismade och lög —
Han ju af ödet lärd har länge se'n besannat
Att många af hans knep re'n spökat rätt förbannadt;
Se honom skrymtande på knä vid ljusets thron! —
Han dygdens adel svär sin trohet, — skurken gråter! —
Förtjensten mördar han försåtligt, då han låter
Hvar niding trampa den, och gunstlingens person
Belöningarna ta för sina verktyg åter.
Borikkus Trascus, nu till slut och till farväl,
Jag ger ett tänkespråk, än åt er arma själ,
Vet då; trots ränkors flärd, att äran evigt varar;
Mot hela er fabrik sig snillets kraft förklarar,
Men ljuset segra skall, som Gud det evigt är,
Det dygden lyser ljuft, men ve den det förtär! —
Men om ock ert parti än litet längre spelas,
Och sanningens effekt mot er magi förfelas,
Ni tror på lyckans gunst; — nå väl, var smickrets vän,
Men vet, om ni med svek, och Redlighet förutan,
Har vunnit, — vet att folket segrar genom den, —
Och schackar det en gång, så blir ni matt på rutan.